
Boverkets föreskrifter om att åtgärda "Enkelt avhjälpna hinder"

Lathund med checklista för lokaler
dit allmänheten har tillträde

Sammanställd av Bengt Wånggren, Fastighetsägarna Sverige. Februari 2004.

Boverkets föreskrifter om att åtgärda ”Enkelt avhjälpna hinder”. Lathund avseende lokaler dit allmänheten har tillträde.

Boverket har i november 2003 meddelat föreskrifter och allmänna råd (BFS 2003:19) om ”Krav på undanröjande av enkelt avhjälpna hinder mot tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga i byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser”.

Det är därmed ett av de ganska ovanliga fall då bygglagstiftningen ställer retroaktiva krav på förbättringar av befintliga byggnader.

Med ”lokaler dit allmänheten har tillträde” avses samlingslokaler, butiker, restauranger, kaféer, banker etc, men inte bostäder eller entréer till enbart bostäder. Man får nog anse att det i dagsläget är ganska oklart vad som menas med ”enkelt avhjälpna hinder”. Åtgärderna får enligt föreskrifterna inte bli orimligt betungande och man bör enligt de allmänna råden speciellt beakta de ekonomiska konsekvenserna för mindre näringsidkare så att verksamheten inte äventyras.

Rimligheten ska avgöras från fall till fall och vad som är orimligt betungande ska i första hand beslutas av ägaren. Boverket lämnar råd genom att ange att det är rimligt att ersätta en trappa som har 2 – 3 trappsteg med en ramp – om det finns utrymme. Man menar också att det är rimligt att dörrar till verksamhet som är viktig för många, ska förses med dörröppnare. Trösklar bör tas bort. Dörmattor och skrapgaller som är tunga att passera eller innebär snubbelrisk bör bytas ut. Olämpligt placerade porttelefoner, manöverdon, nummerlapps-automater m m ska flyttas. Bristande kontrastmarkering och varningsmarkering ska förbättras.

Föreskrifterna innebär att alla enkelt avhjälpna hinder ska undanröjas direkt. Om man, av till exempel ekonomiska skäl eller ”passa-på-skäl”, har anledning att vänta kan man förlänga tiden genom att precisera detta i en plan. Med passa-på-skäl avses att det är fördelaktigt att undanröja hindren i samband med en redan planerad ombyggnad.

Om ägaren inte självmant genomför rimliga åtgärder ska kommunen ingripa. Om kommunen får kännedom om överträdelse, vid byggnadsnämndens tillsynsverksamhet eller efter anmälan, kan kommunen beordra fastighetsägare att utföra åtgärder. Om fastighetsägaren inte godtar kommunens beslut kan det överklagas till förvaltningsdomstolen. Vad som är orimligt och rimligt kommer då att avgöras av domstolen och prejudikat skapas.

*Bengt Wänggren
Utvecklingschef
Fastighetsägarna Sverige*

Hinder i form av trappsteg
inne i skobutik.

Exempel på lösning. Ramp
i klädbutik i Stockholm.

Kontrastmarkering i trappa till samlingslokal saknas.

Exempel på lösning. Kontrastmarkering i trappa på varuhus i Stockholm.

Samma trappa nerifrån. Den har också en bra ramp.

Glasdörr som ej observeras så lätt av en synskadad.

Förslag på lösning.
Glasdörr med kontrastmarkering.
Kontorsentré i Stockholm.

Telefonautomater som sitter för högt för rullstolsbundna. Här kan t ex en av dem sänkas.

Mycket svårläst text på entrédörren.
Bra placerad porttelefon och dörrautomatik.

Checklista för inventering av Enkelt avhjälpna hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde

Lokal:
Inventering utförd: _____ av: _____

<u>Hinder</u>	<u>Lämplig åtgärd</u> Anger hur man kan eller bör göra för att uppfylla föreskrifterna. Andra åtgärder kan också uppfylla föreskrifterna.	<u>Antal Placering</u>	<u>Prio</u>	<u>Klart Ansvar</u>
Fysiska hinder:				
<i>Mindre nivåskillnader, t ex 2-3 trappsteg</i>	<i>Ramp (om det finns plats)</i>			
<i>Trösklar</i>	<i>Tas bort eller utjämnas</i>			
<i>Tunga dörrar, dörrar med dörrstängare</i>	<i>Förses med automatisk dörröppnare</i>			
<i>Dörmattor och skrapgaller som är tunga att passera eller innebär snubbelrisk</i>	<i>Byts eller åtgärdas</i>			
<i>Olämpligt placerad porttelefon, ringklocka, knapp för dörröppnare etc</i>	<i>Flyttas så att person i rullstol eller rollator kan nå dem och så att dörren kan öppnas utan att träffa personen.</i>			
<i>Olämpligt placerade knappar i och utanför hiss</i>	<i>Flyttas</i>			
<i>Olämpligt utformade handtag och lås</i>	<i>Byts till sådana som kan hanteras av person med nedsatt styrka eller gripförmåga.</i>			
Bristande kontrastmarkering:				
<i>Svåridentifierad ytterdörr, hissdörr, porttelefon, ringklocka, knapp för dörröppnare etc</i>	<i>Kontrastmarkeras så att synsvaga och utvecklingsstörda lättare kan orientera sig</i>			
<i>Trappor</i>	<i>Kontrastmarkeras på översta och nedersta trappsteg</i>			
Bristande varningsmarkering:				
<i>Glasytor</i>	<i>Varningsmarkeras i ögonhöjd</i>			
<i>Utstickande byggnadsdelar t ex trappor och kapphyllor</i>	<i>Varningsmarkeras eller byggs in</i>			
Bristande skyltning:				
<i>Svårbegriplig eller svårläst skyltning</i>	<i>Ändras</i>			
<i>Felplacerad skyltning</i>	<i>Flyttas</i>			

<u>Hinder</u>	<u>Lämplig åtgärd</u> Anger hur man kan eller bör göra för att uppfylla föreskrifterna. Andra åtgärder kan också uppfylla föreskrifterna.	<u>Antal Placering</u>	<u>Prio</u>	<u>Klart Ansvar</u>
Brister i ljudmiljön:				
<i>Dålig hörbarhet</i>	<i>Ljudabsorbenter</i>			
Brister i belysning:				
<i>Bländande solljus</i>	<i>Avskärma med gardiner, markiser eller persienner.</i>			
<i>Bländande belysning</i>	<i>Byt eller ändra</i>			
<i>Otillräcklig belysning</i>	<i>Byt eller komplettera</i>			
<i>Ojämn belysning</i>	<i>Byt, ändra eller komplettera</i>			
Brister i balansstöd:				
<i>Avsaknad</i>	<i>Ledstång bör finnas på båda sidor om trappa och ramp.</i>			
<i>Olämpligt utförande</i>	<i>Ledstång bör löpa oavbruten och gå 30 cm förbi trapp-/rampslut Ledstång bör vara greppvänlig och synas tydligt.</i>			
Brister i fast inredning:				
<i>Olämplig utformning</i>	<i>Förse utrustning med anordning som hjälper hörsel- och synskadade, t ex förse telefon med förstärkare. Byt ut knappsatser till sådana med tydlig kontrast och känsel på knapparna, 5:an med punkt. Byt ut dåligt fungerande utrustning i hygienrum för rörelsehindrade. Komplettera brandlarm så att de uppmärksammas även av döva.</i>			
<i>Olämplig placering</i>	<i>Sänk utrustning t ex telefoner och kölappsautomater. Flytta dåligt placerad utrustning i hygienrum för rörelsehindrade.</i>			